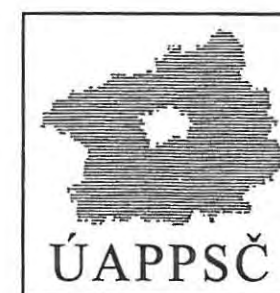

**ARCHEOLOGIE
VE
STŘEDNÍCH ČECHÁCH**

7/1

2003

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE STŘEDNÍCH ČECH

ARCHEOLOGIE VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH 7 – 2003

VYDÁVÁ ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE STŘEDNÍCH ČECH

HTTP://WWW.UAPPSC.CZ

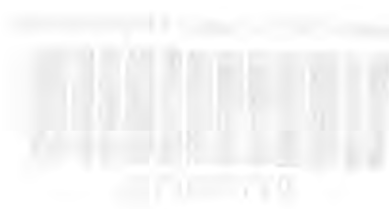
REDAKTOR: MICHAL LUTOVSKÝ

GRAFICKÁ ÚPRAVA A SAZBA: MICHAL LUTOVSKÝ

ADRESA REDAKCE: ÚAPPSC, NAD OLŠINAMI 3/448, 100 00 PRAHA 10

ČASOPIS VYCHÁZÍ
V RÁMCI PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI
STŘEDOČESKÉHO KRAJE

Archeologický ústav A.
KNIHOVNA
118 01 Praha 1, Letenská 4

Pokud není uvedeno jinak,
překlad souhrnů do německého jazyka Daniela Marešová (daniela@skriptorium.cz)
a do anglického jazyka Alastair Millar (alastair@skriptorium.info)

© Ústav archeologické památkové péče středních Čech, Praha

ISSN 1214-3553

ISBN 80-86756-00-9

OBSAH

I.

Karel Sklenář: František Pelz, zapomenutý archeolog křivoklátských lesů — František Pelz, ein vergessener Archäologe des Křivokláter Waldgebiets	9
Irena Benková: Epimagdalénská stanice v Kvíci u Slaného — The Epi-Magdalenian station at Kvíc u Slaného	33
Jaroslav Řídký: Neolitické osídlení v Krnsku (okr. Mladá Boleslav). Povodí Strenického potoka v období neolitu (dnešní stav poznání) — Die neolithische Besiedlung in Krnsko (Bez. Mladá Boleslav). Flussgebiet des Strenický-Baches in der Zeit des Neolithikums (gegenwärtiges Stand der Erkennung)	73
René Kyselý: Zvířecí kosti z neolitického naleziště Krnsko — Die Tierknochen aus dem neolithischen Fundort Krnsko	90
Zdeněk Mazač – Radek Tvrđík: Neolitický sídlištní areál a výrobní okrsek starší doby železné v Plaňanech (okr. Kolín) — A Neolithic settlement area and Early Iron Age production area at Plaňany (Kolín district)	95
Vladimír Daněček – Michal Lutovský – Jan Turek: Mladoneolitická zvířecí plastika a nálezy raně středověké keramiky z Kšel u Českého Brodu — Late Neolithic animal figurine and early Medieval pottery finds from Kšely	105
Petr Juřina – Lubor Smejtek – Daniel Stolz: Sídliště z časného eneolitu a doby bronzové v Praze na Smíchově — An Early Eneolithic and Bronze Age settlement at Prague-Smíchov	111
Jaroslav Hlaváč – Petr Kočár – Jana Mihályiová – Jan Zavřel: Přírodní poměry na pravěké lokalitě „Anděl Park“ v Praze na Smíchově — The natural conditions at the prehistoric “Anděl Park” site at Prague-Smíchov	143
Daniel Stolz: Několik drobných eneolitických souborů z Unhoště a nejbližšího okolí — Several small Eneolithic assemblages from Unhošť and its immediate surroundings... ..	153
Miloš Vávra – Dražen Šťastný: Nové poznatky o opevnění velimské Skalky v době bronzové — New information regarding the fortification of Skalka (Velim) in the Bronze Age	163
Jan Prostředník – Petr Šída: Mladá Boleslav čp. 101: stratigrafie sondy 21/93 — Mladá Boleslav no. 101: stratigraphic trench 21/93	175
Jarmila Valentová: Poznámky k pravěké a raně středověké historii Malína (okr. Kutná Hora) — Notes on the prehistoric and Early Medieval history of Malín (Kutná Hora district)	199

PŘÍLOHA

ZVÍŘECÍ KOSTI Z NEOLITICKÉHO NALEZIŠTĚ KRNSKO

René Kyselý

V rámci výzkumu v Krnsku byl v letech 1998 a 1999 získán soubor zvířecích kostí z období neolitu. Fragments zvířecích kostí (celkem 275 fragmentů) pocházejí z osmi různých objektů, pouze dva fragmenty z celkového počtu pocházejí ze sběru. Přehled nálezů znázorňují tabulky 1, 2 a 3. Nejvíce materiálu bylo nalezeno v objektu 36, kde část bylo možno přiřadit horizontům 1 a 8 (viz tab. 2 a 3). Vzhledem k nevelkému počtu fragmentů byl u většiny druhů zjištěn minimální počet jedinců (MNI) 1, ale u druhů, kde je přítomno více fragmentů, pocházejí tyto pravděpodobně z více jedinců, pouze u veverky (*Sciurus vulgaris*) a jelena (*Cervus elaphus*) je jisté, že jde o jednoho jedince.

V případě tura nelze vždy dle fragmentů poznat, zda jde o domácí nebo divokou formu (označeno jako *Bos sp.*), z tohoto důvodu nelze určit nejpočetnější domácí druh. Proximální radius z objektu 38 (LnK) byl dle tvaru určen jako pratur, naopak index vypočítaný dle Bibikové (ex Boessneck et al 1963) ukazuje na zubra (v tabulce opět uvedeno jako *Bos sp.*). V případě domácího skotu (*Bos primigenius f. taurus*) byla k dispozici i báze rohového výběžku větších rozměrů (minimální průměr báze = 53 mm). Jde pravděpodobně o samce typu „primigenius“. Na jeho krčku bylo nalezeno 9 záseků vedených shora i zdola, které zřejmě vznikly při získávání rohoviny. Přesné stáří skotu neumožňují nalezené fragmenty zjistit. Dva nalezené lícní zuby ukazují na dospělý, ne však vysoký věk. Jediný doklad subadultního jedince je zápěstní kůstka blíže neurčené formy (*Bos sp.*).

Ovce/koza (*Ovis/Capra*) je dle počtu fragmentů zastoupena o něco více než prase. Pouze u jednoho z fragmentů malých domácích přežvýkavců bylo možno určit druh, jde o pánev samice ovce z objektu 36. Koza bezpečně doložena není. Stáří ovci/koz dokládá pouze spodní druhá nebo třetí stolička s nespojitým obrusem, což ukazuje na subadultního jedince, a nepřírostlá distální epifyza femuru, což ukazuje na jedince mladšího než 3,5 roku. U prasete (*Sus scrofa f. domestica*) je bezpečně doložen jedinec velmi juvenilní a jedinec, kterému prořezává třetí stolička (stáří 16–22 měsíců).

Pes (*Canis lupus f. familiaris*) je doložen jediným fragmentem mandibuly se zachovaným třenovým zubem. Třenové zuby byly v jedné linii, mezery mezi nimi zřejmě nebyly. Pes byl menších rozměrů.

Největší množství fragmentů pochází z parohu jelena (*Cervus elaphus*) (objekt 38), je to způsobeno fragmentací části jediného parohu. Paroh měl přídatné drobné výběžky v paždí větvení. Mezi další nalezené divoké druhy savců patří prase divoké (*Sus scrofa*), srnec obecný (*Capreolus capreolus*), bobr evropský (*Castor fiber*), zajíc polní (*Lepus europeus*), veverka obecná (*Sciurus vulgaris*) a křeček polní (*Cricetus cricetus*). Fragment mandibuly divokého prasete patří ne příliš starému (adultnímu nebo subadultnímu) jedinci. Paroh srnce z objektu 36 zřejmě ještě nebyl vytloučen, ale špička je již ohlazená. To ukazuje, že srnec byl uloven na jaře, zhruba v první polovině května. Jeho stáří je 1 nebo 2 roky. Na pučnici popisovaného parohu byly nalezeny dva příčné zářezy. Křeček se mohl díky podzemnímu způsobu života dostat do neolitických vrstev i druhotně.

Kromě savců jsou v materiálu přítomny i doklady hrabavého ptáka/ptáků (*Galliformes*). Jde o radius a tibiotarsus (v případě tibiotarsu jde zřejmě o tetřívku *Lyrurus tetrix*). Nalezen byl i fragment lastury mlže čeledi velevrubovitých (*Unionidae*).

V materiálu byl přítomen artefakt (ohlazené šídlo) z proximální části metapodia malého přežvýkavce.

Záseky či zářezy byly nalezeny na pučnici parohu srnce a krčku rohového výběžku domácího skotu (viz výše), na metacarpu ovce/kozy z objektu 36 bylo zaregistrováno zbroušení nebo odseknutí palmární plochy, pět paralelních zářezů bylo přítomno na fragmentu diafýzy velkého savce pocházejícího ze sběru.

Sedm fragmentů z objektů 36 a 38 vykazuje opálení. Jde o fragmenty kostí středních i velkých savců, určitelný je pouze distální humerus ovce/kozy z objektu 36. Jeden fragment (diafýza středně velkého savce) je opálen pouze z části.

LITERATURA

Boessneck, J. – Jéquier, J.-P. – Stampfli, H. R. 1963: Seeberg burgäschisee-süd. Die Tierreste, Teil 3. Bern.

RENÉ KYSELÝ

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, LETENSKÁ 4, 118 00 PRAHA 1

Tab. 1. Zvířecí kosti z Krnska – přehled nalezených anatomických částí u jednotlivých druhů.

	<i>Bos primigenius f. taurus</i>	<i>Sus scrofa f. domestica</i>	<i>Ovis ammon f. aries</i>	<i>Ovis/Capra</i>	<i>Canis lupus f. familiaris</i>	<i>Sus scrofa</i>	<i>Cervus elaphus</i>	<i>Capreolus capreolus</i>	<i>Bos sp.</i>	<i>Sciurus vulgaris</i>	<i>Cricetus cricetus</i>	<i>Lepus europeus</i>	<i>Castor fiber</i>	<i>Galliformes</i>	Large ungulate	Medium mammals	Small Mammal (Rodent)	Undetermined bone	<i>Unionidae</i>	CELKEM
neurčeno		1													13	21	1	111	1	148
Cranium											1									1
Frontale	1																			1
Temporale									1											1
Petrosum																1				1
Praemaxilla		1																		1
Processus cornualis									3											3
Antler							46	1												47
Mandibula					1	1									1					3
Hyoideum																1				1
Vertebra cervicalis				5																5
Vertebra thoracica																1				1
Vertebra lumbalis									2											2
Sacrum				1																1
Costa				4					1							6				11
Scapula									4											4
Humerus	1			2																3
Radius									2	1				1						4
Ulna		1								1										2
Carpale radialis									1											1
Metacarpus				1																1
Metacarpus 2												1								1
Pelvis (acetabulum)			1																	1
Ischium													1							1
Femur				1			1													2
Tibia				1			1	1	1											4
Talus				1																1
Metatarsus									1											1
Metatarsus 4		1																		1
Metapodium										3						1				4
Molar		5							1											6
Molar sup.	1																			1
Molar 1 sup.		1																		1
Molar 3 sup.		1																		1
Incisivus inf.	1																			1
Canine inf.		1																		1
Praemolar inf.		1							3											4
Molar 1/2 inf.				1																1
Tibiotarsus														1						1
CELKEM	4	13	1	17	1	1	46	3	20	6	1	1	1	2	14	31	1	111	1	275

Tab. 2. Zvířecí kosti z Krnska – přehled nalezených druhů v jednotlivých objektech.

	o1	o33	o35	o36			o38	o40	o42	o54a	106	CELKEM	
				total	v1	v8						sběr	frag.
<i>Bos primigenius f. taurus</i>				3				1				4	1
<i>Sus scrofa f. domestica</i>				5	1	3			1	6	1	13	2
<i>Ovis ammon f. aries</i>				1								1	
<i>Ovis/Capra</i>				16	1	1	1					17	
<i>Canis lupus f. familiaris</i>				1								1	1
<i>Bos sp.</i>			4	13			3					20	1
<i>Sus scrofa</i>				1								1	1
<i>Cervus elaphus</i>							3+43					3+43	1
<i>Capreolus capreolus</i>				3		1						3	1
<i>Sciurus vulgaris</i>				6								6	1
<i>Cricetus cricetus</i>				1								1	1
<i>Lepus europaeus</i>				1								1	1
<i>Castor fiber</i>				1								1	1
Galliformes	1			1								2	1
Large ungulate				9		1	4				1	14	
Medium mammals			1	30		13						31	
Small Mammal (Rodent)				1		1						1	
Undetermined bone		10	5	74		3	22					111	
Unionidae				1		1						1	1
CELKEM	1	10	10	168	2	24	76	1	1	6	2	275	16

Tab. 3. Zvířecí kosti z Krnska – přehled nalezených anatomických částí (všech druhů dohromady) v jednotlivých objektech.

	o1	o33	o35	o36			o38	o40	o42	o54a	106	CELKEM	
				total	v1	v8						sběr	
neurčeno		10	6	106		16	25					1	148
Cranium				1									1
Frontale				1									1
Temporale							1						1
Petrosum				1									1
Praemaxilla				1		1							1
Processus cornualis				3									3
Antler				1			46						47
Mandibula				2			1						3
Hyoideum				1		1							1
Vertebra cervicalis				5									5
Vertebra thoracica				1		1							1
Vertebra lumbalis				2									2
Sacrum				1									1
Costa				11		2							11
Scapula			4										4
Humerus				1	1		1	1					3
Radius				3				1					4
Ulna				2	1								2
Carpale radialis				1									1
Metacarpus				1									2
Metacarpus 2				1									1
Pelvis (acetabulum)				1									1
Ischium				1									1
Femur				2									2
Tibia				3		1	1						4
Talus				1		1							1
Metatarsus				1									1
Metatarsus 4				1		1							1
Metapodium				4									4
Molar				1						5			6
Molar sup.				1									1
Molar 1 sup.										1			1
Molar 3 sup.									1				1
Incisivus inf.				1									1
Canine inf.				1									1
Praemolar inf.				3							1		4
Molar 1/2 inf.				1									1
Tibiotarsus	1												1
CELKEM	1	10	10	168	2	24	76	1	1	6	2		275